

Täysistunto

Torstai 12.1.2023 klo 16.00—17.59

2.4. Suullinen kysymys kotitalouksien tilanteesta velkaantumisen kasvaessa (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 223/2022 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän samaan asiakokonaisuuteen on myös toisella ryhmällä varsinainen kysymys. — Liike Nyt, edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.46 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Kotitalouksien velka on 200 miljardia, valtionvelka on 140 miljardia. Ensi vuonna korot ovat noin 4—5 prosenttia, koska EKP on edelleen nostamassa korkoa. Korkomenot voivat olla 10:n ja 14 miljardin välillä. Tämä tekee sen, että ajaudumme lamaan, kun kulutus kuihtuu. Holtiton velkaantuminen vie meidät velkahelvettiin. Miten kuvittelitte, että kotitaloudet selviävät kaikesta tästä, ministeri Saarikko?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Valtiovarainministeri, olkaa hyvä.

16.46 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustajan kysymys on erittäin tärkeä. Me useasti, aivan oikein, keskustelemme julkisesta taloudesta ja velkaantumisen herättämästä huolesta. Se huoli on aito ja tarpeellinen, mutta me olemme siirtyneet maailman aikaan, jossa nollakorkojen aika on ohi. Se koskee valtionvelkaa, mutta se koskee myös kotitalouksia, suomalaisia perheitä, asuntovelallisia. Ruoan hinta on kallistunut, energiakriisi on puhututtanut täällä ja puhuttaa kaikkia suomalaisia, joilla sähkösopimus on.

Me olemme tulleet kansalaisia vastaan monessa asiassa. Suomalaiset ovat saamassa vielä uuden päätöksen sähkötuesta aiempien lisäksi. Me olemme laskeneet sähkön arvonlisäveroa. Kyllä me olemme esimerkiksi aikaistaneet indeksejä kaikkein pienituloisimmille, mutta samalla joudun toteamaan, että tämä on aika, jossa hallitus ja valtion varat eivät voi tulla kaikessa suomalaisten arkea vastaan — ja viitataan tähän kysymyksen aiempaan osaan tässä salissa — siksi, että valtiomme on hyvin velkaantunut, ja se kehitys on tapahtunut pitkän ajan kuluessa. Ensiksi meidän kilpailukykyämme rapautui velkaantumisen rinnalla. Nyt onneksi olemme [Puhemies koputtaa] korjanneet kilpailukykyämme, [Petteri Orpo: Sipilän hallitus korjasi ongelman!] mutta kaikessa hallitus ei voi tulla kansalaisia vastaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Meri, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

16.48 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Me olemme täällä kansaa varten, ja meidän puolueemme, perussuomalaiset, on tuonut usein esille sitä, että kansalaiset haluaisivat säästää kehitysavusta, paisuneesta hallinnosta, tehottomasta ympäristöpolitiikasta, Ylestä ja maahanmuutosta. Perussuomalaiset ovat esittäneet näitä, mutta aika usein — en tiedä, johtuneeko näistä esityksistä — esimerkiksi sosiaalidemokraatit, vihreät ja vasemmistoliitto ovat sanoneet, että kun meillä on niin vääränlainen arvopohja, niin meidän kanssamme ei voi tehdä yhteistyötä. Ministeri Saarikko, te ette ole näin puhunut, eikä keskusta ole näin puhunut. Puhuitte äsken, että pitäisi leikata toissijaisista menoista tai pitäisi etsiä keinoja, jotta me emme velkaannu. Minkä takia te ette ole leikanneet näistä kohteista, mistä kansa haluaisi? Ja nyt kun te tuotte tämän sähkötukiesityksen, niin tuotteko samalla esityksen näistä leikkauskohteista, jotta me saamme rahaa suomalaisille?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.49 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi aloitan tästä kysymyksen viimeisestä osasta. Toin tänne alkuvuodesta esityksen niin kutsutusta energiayhtiöiden lisäverosta, joka toteutetaan kohdistuen niihin ansaitsemattomiin voittoihin, joita energiakriisi energiayhtiöille on antanut. Se raha kerätään, jotta tämä kansalaisten sähkötuki voidaan rahoittaa. Se päätös ei perustu siis uuteen velkaan. Ja se liittyy oikeudenmukaisuuteen: kun toisaalla on kohtuutonta harmia ja kärsimystä kohtuuttomista laskuista, toisaalla on nyt kohtuuttomia voittoja. Tämä on minusta oikeudenmukaista politiikkaa, ja näin olemme halunneet toimia.

Kysymyksenne osuus liittyen leikkauksen kohteisiin: Hallitushan toi tänne jo esityksen kehitysyhteistyövarojen leikkaamisesta, se on osa tämän vuoden budjettia. Me leikkaamme jo nyt kehitysyhteistyöstä. Ja mitä tulee maahanmuuton määrärahoihin, niitähän on alennettu merkittävästi, koska maahanmuuttajien määrä koronavuosina laski tuntuvasti. Ja ehkä pikemminkin — tämä on, ymmärrän, hallituksen kyselytunti — [Puhemies: Kiitoksia!] maahanmuuton määrärahoja on lisätty vain ukrainalaisten osalta. [Leena Meri: Ja laittomasti maassa olevien!] Toivottavasti perussuomalaiset tätä politiikkaa kuitenkin voisivat tukea.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.50 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tietenkin oppositiolla ja kokoomuksella on oikeus kritisoida talouspolitiikkaa ja myöskin velkaantumista. [Timo Heinonen: Kiitos!]

Mutta, arvoisa puhemies, olisi kyllä asiallista, että muutamia mielikuvia täällä nyt korjattaisiin. Ensinnäkin mitä tulee tähän verotukseen, edustaja Valtonen: kun te annoitte ymmärtää, että hallitus on nyt niin kovasti lisäverottanut kansalaisia, niin tiedättekö, että tänä vuonna veroasteen ennustetaan laskevan pienimmälle tasolle sitten vuoden 2010? Siis alhaisimmalle tasolle kuin kertaakaan, kun esimerkiksi Petteri Orpo oli valtiovarainministerinä.

Mitä tulee tähän velkaan, kuten valtiovarainministeri totesi, sehän on otettu suurella parlamentaarillisella yksimielisyydellä. 10 eurosta oppositio, kokoomuskin, on hyväksynyt noin 9 ja perussuomalaiset 9 euroa 90 senttiä, ja se tietysti johtuu näistä kriiseistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

Ja mitä tulee tähän vertailuun euromaihin, [Puhemies koputtaa] niin tällä vaalikaudella alijäämä on ollut [Puhemies: Kysymys, kiitos!] euroalueen keskiarvoon verrattuna pienempi jokaisena vuotena, viime vaalikaudella vain yhtenä. Miten, arvoisa valtiovarainministeri, Suomi on pärjännyt euroalueen vertailussa? [Naurua]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Valtiovarainministeri Saarikko, olkaa hyvä.

16.51 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taisitte, edustaja, kyllä itse sen jo kertoa, mutta ehkä tästä silti on luontevaa jatkaa.

Aloitan esimerkiksi toteamalla sen, että minusta se kertoo Suomesta hyvää, että suomalaiset ovat velkaantumisesta ylipäättään huolissaan, niin kuin edustaja Valtonen totesi. [Petteri Orpo: Olisipa hallituskin!] Sama huoli koskee myös omaa ajatteluani. Olen huolissani velkaantumisesta. Samaa ei voi sanoa kaikista euromaista ja kaikista EU-jäsenmaista. Me tunnistamme sen, että tällä väestökehityksellä, kun lasten lukumäärä syntyvytydessä on historiallisen alhainen ja me olemme luvanneet pitää iäkkäistä suomalaisista huolta, tämä yhtälö ei pidemmän päälle toimi. Me voimme loputtomasti käydä keskustelua siitä, miksi vain tämä hallitus olisi velkaantunut, ja me tiedämme, että suomalaiset näkevät sen läpi, että kysymys on kriisien ajasta. Meidän kaikkien puolueiden kannattaa mennä itseemme. Suomen kaari velkaantumisessa on pidempi, ja siinä näkyy työvoiman puute, meidän väestön huoltosuhde, kilpailukyvyyn puute, tuottavuuskehitys, monet muut sellaiset asiat, jotka voidaan korjata — jotka voidaan korjata — ja ne tulevat vaikuttamaan velkaantumiseen. [Puhemies koputtaa] Ja minä uskon, että tässä eduskunnassa on suurta halua toimia näin. [Ben Zyskiewicz: Onko hallitus korjannut?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Myönnän vielä yhden lisäkysymyksen. — Edustaja Valtonen, olkaa hyvä.

16.53 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lindtmanille. Veroaste, joka lasketaan suhteessa bkt:hen, nyt tietysti laskee nimellisesti, kun bkt tämän korkean inflaation oloissa nimellisesti nousee. Mutta päätösperäisesti te olette lisänneet suomalaisten verorasitusta jopa puolella miljardilla tai sitä enemmän. [Sari Sarkomaa: Talousoppia Lindtmanille!]

Tämä päätösperusteisuus on itse asiassa avainasia, kun pääministeri tuossa sanoi, että kokoomusjohtoisessa hallituksessa olisi otettu enemmän velkaa. No, Kataisen—Stubbin hallituksen aikana oli finanssikriisi. Suomen bkt laski yhtenä vuonna jopa kahdeksan prosenttia, [Pia Lohikoski: No nytkö ei ole ollut mitään kriisiä? Näinkö on ollut?] monta kertaa enemmän kuin mitä korona-ajan pahimpina aikoina. Se on aivan eri tilanne.

Toinen avainasia on se, että päätösperäisesti silloin pyrittiin säästämään. Silloin toki oli demarivaltiovarainministeri, joka ei välttämättä sitä olisi kovin mielellään tehnyt, mutta päätösperäisesti ei ainakaan lisätty menoja. Mutta te olette lisänneet menoja myös kaiken yllättävän päälle. Ja kun valtiovarainministeri sanoo, että ”on ollut kriisejä”, mutta hyvänen aika, ihan kuin niitä kriisejä ei voisi olla tulevaisuudessakin. [Jussi Saramo: Olisiko meidänkin pitänyt päästää Suomi lamaan?]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pääministeri Marin, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 148/2022 vp

16.54 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä ymmärrän sen, että finanssikriisin jälkeen on tarvittu toimenpiteitä. Ymmärrän myös sen, että tuollaisten isojen kriisien myötä valtiot velkaantuvat ja me koemme yhdessä poikkeuksellisia aikoja. [Kai Mykkäsen välihuuto] Ehkäpä tätä samaa viisautta nyt kaivataan myös oppositiolta, ja sen tosiasian tunnustamista, että myös tällä vaalikaudella on koettu aivan poikkeuksellisia kriisejä, jotka hyvin pitkälti tätä velkaantumista selittävät. [Sari Sarkomaa: Muttei ole sopeutettu! — Ben Zyskowitz: Ja sen päälle on vielä otettu!]

On myös totta, että hallitus on tehnyt arvovalintoja. Hallitus on tehnyt arvovalintoja hallitusohjelmassa ja vaalikauden aikana. Me olemme esimerkiksi lisänneet koulutukseen noin miljardin. Edellisellä kaudella koulutuksesta leikattiin kovalla kädellä. Me olemme halunneet kääntää suunnan, ja se näkyy siinä, että talous on kasvanut, meidän työllisyysme on paremmalla tolalla kuin koskaan, ja koulutuspanostuksilla, tki-panostuksilla varmistamme, että näin on myös tulevaisuudessa. [Sari Sarkomaa: T&k-panostukset laskevat 100 miljoonaa!]

Minä seison kyllä näiden tekojen takana, kuten myös sen, että kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten tai vaikkapa eläkeläisten toimeentuloa on parannettu. [Puhemies koputtaa] Mielestäni se on ollut oikeudenmukaista politiikkaa, ja se on myös suojannut ihmisiä näissä erittäin kovissa kriiseissä, joita olemme kohdanneet.

Kysymyksen käsittely päättyi.